Výsledky testování katalogu Evergreen

Slovo úvodem

Testování systému Evergreen jsem prováděl na 3 operačních systémech a 3 internetových prohlížečích.

- Systém Microsoft Windows 7 až 10, internetový prohlížeč Internet Explorer
- Systém Ubuntu Linux 15.04, internetový prohlížeč Mozilla Firefox
- Systém Mac os Sierra 10.12 veřejná beta, internetový prohlížeč Safari.

Při testování jsem použil následující čtečky obrazovky:

- Systém Windows: Jaws17 a nvda nejnovější verze.
- Systém Ubuntu Linux: Orca, nejnovější verze.
- Systém Mac os Sierra: Voiceover nejnovější verze.

Každý ze systémů má svá specifika při používání nevidomými uživateli, ale při pohybu a orientaci na internetových stránkách platí pro všechny systémy stejná pravidla.

Malou výjimku tvoří systém Mac os, kde nevidomý může využít komfortnějšího čtení obsahu internetových stránek a pomocí kterého je možné pohyb na stránkách zúžit při procházení tabulek.

Je tak možné využít v tabulce čtení po sloupcích nebo řádcích.

Na systému Mac os může nevidomý využít čtení pomocí navigačních kláves, nebo trackpadu -"destičky", kde se může pohybovat pomocí prstů.

Ostatní čtečky obrazovky mají svůj systém čtení a prohlížení obsahu zabudován různě a je třeba používat určené navigační příkazy z klávesnice.

Orientace na internetových stránkách se opírá o prvky jako jsou:

Nadpisy různých úrovní, seznamy, tabulky, tlačítka, formulářové prvky, např.: editační políčka pro vyhledávání atd.

Pomocí těchto prvků, mají nevidomí uživatelé internetu velmi ulehčenou práci při vyhledávání informací.

Obecně platí, že čím více pamatujeme při tvorbě stránek na tzv. strukturovaný obsah, tím lépe.

Stránky i tak mohou obsahovat grafiku a různé další prvky - loga a podobně.

Je-li grafika doplněna o popisky, rozhodně je to při procházení stránky nevidomými uživateli pohodlnější.

V systému Evergreen bude velkou roli hrát právě jeho na první pohled jednoduché ovládání a obsah.

Proto by jeho obsah měl být co nejlépe strukturován do nadpisů, tabulek, tlačítek a dobře naleznutelných editačních políček ve formulářích.

Následuje samotné testování.

Zde je seznam výsledků pro testování katalogu Evergreen, z hlediska nevidomého uživatele.

Nejprve jsem využil zadání, které bylo obsažené v e-mailu, poté se zaměřím na celkový dojem ze stránky a katalogu.

Výsledky ze soupisu požadavků na testování katalogu

Budu zde citovat jednotlivé návrhy, pod každým návrhem následuje výsledek testování.

Přihlášení do čtenářského konta

Provedeno bez potíží, jen bych nečekal přihlášení hned na úvod katalogu.

Zobrazení seznamu výpůjček

Žádný problém. Líbí se mi, že pod nadpisem moje konto, jsou řazeny odkazy, které je možné hned použít. Také se mi líbí, že je odečítačem oznamováno, kolik titulů je vypůjčeno, zakoupeno, nebo rezervováno. Toto z hlediska přístupnosti jako čtenář vítám.

Prodloužení výpůjček

Nemám výhrady. Odečítače detekovaly, že se jedná o tabulku výpůjček, kde bylo možné se pěkně pohybovat po sloupcích, řádcích a bylo snadné zaškrtnout i jednotlivé tituly k prodloužení.

Pozitivně hodnotím i možnost zaškrtnout si všechny tituly k prodloužení výpůjček. Oceňuji i možnost snadno nalézt nadpis aktuální výpůjčky.

Změna uživatelského jména, hesla a e-mailu

Připomínka: delší dobu mi trvalo, než jsem našel informace o účtu. Doporučil bych po rozkliknutí "moje konto", opatřit nadpisem, např.: můj účet nebo přehled účtu. Po rozkliknutí jsem sice nalezl nadpis přehled účtu, pod tímto nadpisem jsem ale nalezl pouze oznámení, že nemám žádné pokuty.

Pak následoval další nadpis doplňkové zdroje.

Chvilku mi trvalo, než jsem pochopil, že mi odečítač obrazovky možnosti mého účtu zobrazuje odkazy pod tlačítkem všechny knihovny. Toto je matoucí, nevidomý uživatel a nejen on, by se mohl lehce ztratit.

Po nalezení odkazu osobní údaje, už bylo snadné informace o uživateli nalézt, nadpis osobní údaje a nastavení, mne navedl spolehlivě.

Změna uživatelských údajů Vše proběhlo bez potíží. Bylo by však dobré nastavit systém tak, aby odečítač obrazovky byl schopen zobrazit hlášku o úspěšné změně údajů.

Tuto funkci postrádám.

V tabulce, kde se provádí změna uživatele, hesla i e-mailu, není problém se za pomoci čtečky obrazovky pohybovat.

Mnohem lepší mi ale přijde jednotlivé sekce opatřit nadpisy, zlepší se tak orientace. -Problém to ale není.

Čtečky obrazovky dnes mají možnost pohyb po prvcích, jako jsou tlačítka, editační políčka, seznamy, nadpisy, celkem dobře ošetřenou.

Vyhledání knihy podle názvu, podle autora a podle (tématu)

Dobře použitelné a přístupné bylo vyhledávání podle názvu, autora a tématu.

Výsledky jsou řazeny do nadpisů, což je pro čtečky obrazovky přehledné a dobré.

Byl jsem i schopen rychle nalézt tabulku s výsledky.

Malá komplikace nastala v systému Mac os se čtečkou Voiceover.

Při listování tabulkou je možné čtení po sloupcích a řádcích.

Pokud jsem použil čtení po sloupcích, např.: autor - kurzor mi při posunutí na dalšího autora, "po stisku šipky dolů" skočil na název titulu.

Další komplikací je situace, kdy se chci vrátit ve zvoleném sloupečku šipkou nahoru. Místo autora, mi kurzor skočil v tabulce na rezervovat. Musel jsem tedy nalézt sloupeček s autorem, nebo názvem a pak pokračovat v listování. To by ale neměl být problém doladit.

Je lepší, když si mohu pročítat informaci, která mně zajímá a pak si zvolit další typ informace.

V ostatních systémech nebyl žádný problém.

Řazení vyhledaných výsledků hledání podle zvolených kritérií

Řazení vyhledaných výsledků hledání podle zvolených kritérií je velmi vhodné. Líbilo se mi použití možnosti hledání podle data, abecední řazení názvů i autorů.

Zúžení vyhledaných výsledků hledání podle zvoleného kritéria

Zúžení vyhledaných výsledků hledání podle zvoleného kritéria je také velmi vhodné. Skvělá možnost zúžení výsledků - audio cd, noviny a časopisy atd.

Zjištění dostupnosti vyhledaného titulu pro výpůjčku.

Velmi dobré. Mohu zjistit jak při pročítání ve výsledcích ve vyhledávání, tak i při rozkliknutí titulu.

Rezervace vybrané knihy

Provedeno bez problémů.

Provedení předregistrace do Knihovny Jabok.

Odkaz na registrační formuláře je na adrese <u>https://spok.jabok.cuni.cz/eg/opac/register</u> (zajímá nás však také, jak složité je najít na úvodní stránce katalogu odkaz na registraci nového čtenáře).

Zde pro mě osobně nebyl problém s nalezením odkazu pro registraci, ale pochopení, kde se odkaz nachází.

Přikláněl bych se k umístění odkazu pod položku moje konto.

Nebo ještě lépe, vytvoření nadpisu rezervace a pod něj přidat oznámení typu: "Zde je možná registrace", nebo něco takového.

Pokud ale registrace bude umístěna pod nadpisem moje konto, mohou se tam nacházet odkazy pro přihlášení a registraci. Pokud tedy nebudu přihlášen. Toto řešení se mi jeví ještě jednodušší a přehlednější.

K samotné registraci - provedl jsem bez potíží.

Editační políčka jsou pro čtečky dobře označena, nebyl tedy problém se rychle zorientovat.

Celkový pohled na systém katalogu

Na první pohled se jeví pro čtečky obrazovky přístupný a použitelný.

Podle zadání výše: drobné potíže, které dle mého soudu nebudou znamenat mnoho úprav.

Prvky jako formulářová políčka, tlačítka, zaškrtávací políčka a tabulky, jsou přístupné.

Jak jsem popsal výše, bude dobré si trochu pohrát se zobrazením sloupečků ve vyhledávacích výsledcích v katalogu, kde mi kurzor čtečky odskakoval při listování směrem dolů na název titulu a při listováním nahoru na rezervaci.

Velmi příjemné je, že je možné se v systému dobře orientovat po nadpisech, což jsem u tak rozsáhlého katalogu nečekal a potěšilo mne to.

Nadpisy jsou dle jednotlivých sekcí systému 1-4 úrovně, takže nevidomý uživatel, který umí pracovat se svojí čtečkou obrazovky, bude mít snadnou práci a orientaci.

Tipy na zlepšení

Osobně by se mi v systému Evergreen zamlouvala možnost procházení katalogu podle kategorií, která by jistě hledání usnadnila.

Hledání podle klíčových slov nebo názvu je moc dobrá věc, ale pro mne jako začínajícího uživatele a čtenáře by bylo příjemnější mít možnost si katalog projít a zobrazit si tituly podle

zvolených kategorií.

Závěrem

Osobně vnímám systém Evergreen jako obrovskou možnost jak si snadno a rychle dohledat, vypůjčit, případně zakoupit tituly.

Přístupnost, zůstane-li zachována, dává obrovskou šanci nevidomým studentům v různých oborech.

Systém Evergreen mne zaujal i potěšil.

Přeji tomu to projektu hodně štěstí při překonávání překážek a co nejvíc spokojených pracovníků i uživatelů.

S díky za tuto možnost spolupráce

Ladislav Kubeček